

1. számú melléklet - Képek puzzle-hoz

I. Szent Anna-tó (Románia)

II. Louvre (Franciaország, Párizs)

III. Dóm (Cattedrale di Santa Maria del Fiore: Liliomos Szűz Mária Székesegyház) (Olaszország, Firenze)

IV. Stonehenge (Anglia)

V. Széchenyi-kastély, Nagycenk (Magyarország)

2. számú melléklet – Legendák, történetek

I. A Szent Anna-tó legendája

Valamikor réges-régen a mai Szent Anna-tó helyén egy magas hegy volt, melynek a tetején vár állott. Vele átellenben, egy órányira, a Bálványos-hegyén is egy hatalmas vár volt (ennek romjai ma is láthatók). Két testvér lakott a két várban, mindkettő kevély, gőgös, irigy volt, egymást sem szerették.

Egyszer a bálványosi várba egy gyönyörű, arannyal, ezüsttel, gyémánttal kidíszített hintóval, melyet hat szilaj paripa húzott, egy nagy úr érkezett. A házigazdának erősen megtetszett a hintó és a lovak, s kérte a vendéget, hogy adja el neki. Cserébe hét falut ígért, azonban a vendég úr hallani sem akart róla, s bármennyire is unszolta, hajthatatlan maradt. Mikor ezt látta a vár ura, cselhez folyamodott. Nagy mulatságot rendezett, ahol kockázással elnyerte a hintót. Másnap első dolga volt, hogy meglátogassa a testvérét. A testvére nagyon megirigyelte a hintót, és fogadtak hogy egy napon belül különb hintót fog szerezni, nem is hat, hanem tizenkét lóval.

Egész nap tűnődött az öcs, hogy honnét szerezzen különb tizenkét lovat. Hiába törte a fejét, semmit nem tudott kitalálni. Hanem egyszer csak mi jutott eszébe? A várba parancsolta a környék legszebb leányait. Egy fél nap se telt bele, és több száz lány gyűlt össze, a legszebb közülük egy Anna nevű volt. Ezt választotta először a vár ura, majd még tizenegyet, és a hintója elébe fogatta őket. A lányok azonban meg se bírták mozdítani a hintót. Az úr szörnyű haragra gerjedt, és ostorával rávágott Annára, aki legelől állt. Patyolatfehér húsából kiserkedt a vér, s jajszava felhangzott a magas egekig. Az úr másodszor is rávágott, ekkor Anna megátkozta, hogy süllyedjen a föld alá. S abban a pillanatban az ég elfeketedett, és szörnyű mennydörgés között a vár összeomlott. A romok egyre lejjebb süllyedtek, mígnem az egész víz alá került, és egy tó alakult ki.

A tó vizén tizenkét hattyú úszott, majd kijöttek a partra, megrázták magukat és visszaváltoztak leányokká. Mind hazasiettek a falujukba, Anna kivételével, aki kápolnát épített a tó partján, s ebben a kápolnában töltötte életének hátralevő részét csendes imádkozással. És jöttek az emberek mindenfelől a kis kápolnához együtt imádkozni a szent életű leánnyal, halála után pedig elnevezték róla a tavat Szent Anna tavának. /Benedek Elek gyűjtése alapján/

II. A Louvre piramisa

A Louvre udvarán lévő üvegpiramis, acélból, alumíniumból és üvegből készült.

Méretei:

- 21,65 m magas,
- 35,40 m oldalhosszúság,
- 666 üveglapból áll.

Ez utóbbi adat cáfolata:

„1983-ban az akkori francia elnök, François Mitterrand felkérte Ieoh Ming Pei, a neves kínai születésű amerikai építész tervezőirodáját a Louvre kibővítésére, modernizálására. Pei megtervezte az egyiptomi piramisokat idéző, acélból és üvegből alkotott modern építményt, amely ma is megosztja a párizsiakat. 1989-ben adták át a Louvre piramisát, melynek magassága 21 méter, oldalhosszúsága 35 méter, üvegtábláinak száma pedig vitatott.

Dan Brown *A da Vinci-kód* című sikerkönyve részben a Louvre-ban játszódik. A könyvben szerepel egy mondat, amely a piramis üvegtábláira vonatkozik. *»...a piramist, Mitterrand elnök kifejezett kívánságára, pontosan 666 üvegtáblából építették – különös kívánság, amelyet szélében-hosszában tárgyaltak az összeesküvés-elméletek kedvelői, arra hivatkozva, hogy a 666 a Sátán száma.«* (GABO Kiadó, 2004, ford. Bori Erzsébet).

Még a piramis elkészülte előtt, az 1980-as években kapott szárnyra az a városi legenda, hogy az építmény pontosan 666 üveglapból áll, főleg a modern, hideg acél-üveg monstrum ellenzői terjesztették előszeretettel az alkotás infernális voltát alátámasztó információt.

Hivatalosan ez a szám sehol sem jelenik meg. A Louvre múzeum tájékoztatása szerint a piramis összesen 673 üvegtáblából áll, 603 rombusz alakú és 70 háromszög alakú, melyek 2,1 cm vastagok. I.M. Pei tervezőirodája úgy nyilatkozott, hogy a piramisban lévő üveglapok száma 698.

„Az ellentmondásos eredmények fényében természetesen többekben felmerült, hogy megszámlálják a konstrukció üvegtábláit, de a számlálók eltérő eredményekre jutottak, így nincs elfogadott válasz egyelőre. A táblák száma azonban mindegyik számlálás során 666-nál több volt.”

/Idézet forrása: National Geographic Magyarország/

III. A firenzei Dóm

Firenzei Dóm, olaszul: Cattedrale di Santa Maria del Fiore (jelentése: Liliomos Mária Székesegyháza). A Dómot úgy tervezték, hogy ne csak a vallásgyakorlás helye legyen, hanem gyűléseket is tarthassanak benne.

A székesegyházat 1294-ben néphatározat alapította. Az építést 1296-tól Arnolfo di Cambio kezdte meg. Sok pillérrel, oszlopokkal, levélfaragványokkal, figurákkal látta el. Alapjában benne van a Santa Reparata templomának, illetve más, kisebb templomoknak és a környéken álló házaknak az alapja is. Legalján nagy kövek, majd szilárd kavics és mészkő. Arnolfo 1300-ban elhunyt. Később Giotto vezette a munkálatokat, őt Andrea Pisano és Francesco Talenti követték. 1357-ben az eredeti tervet kibővítették. Filippo Brunelleschi 1420-ban átvette a munkát, ekkora már készen volt a hosszhajó, a boltváll magasságáig a kupolatér. Ő a kupolát készítette el, ezt 1436-ban szentelték fel. Az Arnolfo di Cambio-féle homlokzatot 1587-ben lebontották; a jelenleg látható gótikus stílusú homlokzat 1871-1887 között épült, Emilio de Fabris tervei alapján.

A templom 169 méter hosszú, 104 méter széles, kupolája a laternával 107 méteres, ezzel Olaszország legnagyobb, a világ negyedik legnagyobb temploma. A 40 métert meghaladó fesztávolságú, nyolcszög-alaprajzú tér fölét kettős héjú kolostor-kupolaboltozat emelkedik, záradékát laterna díszíti. A Filippo Brunelleschi tervei alapján készült kupola újszerű szerkezeti, építéstechnikai jellegzetességeivel az építészet tudománnyá válásának első nagyszabású bizonyítéka. A vastagabb belső héjban 64 rejtett, spirálvonalban felfelé haladó bordát hozott létre, így a kupola szerkezete önhordó lett, nem kellett aláállványozni a teljes építkezés ideje alatt. A kupola belsejét Vasari és Zuccari freskói díszítik. Fából készült külsejét pedig cseréppel borították be.

A dóm harangtornya 84,7 méter magas, gótikus harangtorony, sötét és világos márványberakással. A köznép ma is Giotto tornyának (Campanile di Giotto) hívja. A mester 1334. július 9-én látott neki a munkának: 20 rőfnyi (kb. 15,5m) mély gödröt ástak hozzá, s kimerték a kavicsot és vizet a gödörből, majd alját kemény kövekkel borították. Erre került aztán 12 rőfnyi (kb. 9,3m) téglá és kavics, majd kézzel 8 rőfnyi (kb. 6,5m) magasságú fal. Ünnepeles keretek között Firenze érseke tette le első követét. A falakat ezután a német gótikát követő stílusban építették tovább. A torony építését 1359-ben Andrea Pisano (1290-1348), s később Talenti fejezték be.

A világhírű Dóm szépsége a következő alkotók keze-munkáját dicséri: Arnolfo di Cambio, Filippo Brunelleschi, Donatello, Lorenzo Ghiberti, Davide és Domenico Ghirlandaio, Michelangelo, Paolo Uccello, Giorgio Vasari.

/Forrás: Wikipédia/

IV. Stonehenge

A Wales délnyugati részén emelkedő Preseli-hegység erősen tagolt, töredezett dolerit- és palaképződményei között található a kőfejtő, ahonnan Stonehenge legelső kövei, a híres kékkövek származnak. Ám akad más különleges kőzet is a Brit-szigeteken, akkor miért éppen ezeket a köveket választották és szállították 400 kilométeren át Stonehenge-be? Miért ragaszkodtak a későbbi bővítéseknél is ehhez a kőhöz? Egy 12. századi krónika szerint Stonehenge-t Merlin, a varázsló parancsára Írországból vitték a Salisbury-síkra. Mivel a szállítás módja még ma is ismeretlen, nem csoda, hogy a régebbi korok emberei szerint a hatalmas kövek csak varázslatos úton kerülhettek a helyükre. Egy legenda szerint, ami a mai napig elevenen él a helyiek között, a Preseli-hegységben fakadó források gyógyító erejűek. A két hagyományt alapul véve Stonehenge egyfajta őskori Lourdes-nak (csodás gyógyulások helyszíne) is tekinthető.

Faszénmaradékok, haszonnövényekkel társuló gyomok virágpora és főként a más, távoli vidékekről származó csigaházak tanúsítják, hogy Stonehenge környékén a lakosság fát vágott, földet művelt, pásztorkodott és kereskedett. Ebből következően olyasfajta jelentősége lehetett, mint a katedrálisoknak vagy akár ma a Wembley-stadionnak. Hol ünnepélyes szertartások, hol prózaibb összejövetelek helyszíne volt. Szicíliai Diodórosz, az i.e. 1. században élt görög történetíró egy három évszázaddal korábbi beszámolóból idézve írt egy Apollónnak szentelt, pompás helyről és egy nagyszabású kör alakú templomról a messzi északon, egy nagy szigeten. Apollón a gyógyítás ógörög istene volt.

2008-ban két régész kutató, Tim Darvill és Geoff Wainwright professzorok engedélyt kaptak az English Heritage-től egy 2,5 x 3,5 méteres terület felásására a két kör között.

A kutatók meggyőződése szerint az emberek messzi földekről érkeztek ide gyógyulást keresve, amit a kékkövektől reméltek megkapni. Az erre utaló egyik jel, hogy a környéken lévő sírokban lévő holttestek „kiugróan nagy számban” mutatják fizikai sérülések vagy súlyos betegségek nyomait. A fogmaradványok vizsgálata kimutatta, hogy az eltemetettek kb. fele távoli vidékről érkezett ide.

A radiokarbon vizsgálatok alapján a kékkövek alatt talált maradványok kora i.e. 2300-ra tehető.

A környéken talált szerves maradványok vizsgálata kimutatta, hogy ez a térség már i.e. 7200-ban is lakott terület volt. /Forrás: Wikipédia/

V. *Széchenyi kastély, Nagycenk*

A kastély bejáratával szemben indul a 20 méter széles 2,6 km hosszú, - és ma már a világörökség védelme alatt álló - hársfasor. Széchenyi Antal gróf és felesége Barkóczy Zsuzsanna 1754-ben ültette a szép kettős fasort.

Eredetileg lovaglóútként használták. Ültetéskor 645 kislevelű hárs mennyisége mára 461 darabra csökkent. A több mint 200 év alatt harmadrésze kipusztult. Átlagos magasságuk 16 m körül van. 1975-ben komoly anyagi ráfordítással állagmegvédő és rekonstrukciós munka indult; törzskönyvezés nyesés, plombálás (kibetonozás) ifjítás, pótlás.

Mára azonban bebizonyosodott, hogy ez az állagmegóvási művelet nem hozott sikert. Az egyre előrehaladó pusztulás kapcsán 2002-ben drasztikus nyesési munkákat kezdtek, de a környezetvédő szakemberek nem találták jónak ezt a megoldást sem. Csak reménykedni tudunk, hogy egy új eljárással meghosszabbítható a hársfasor élete, a világörökség eme ritkasága.

A hársfasor végén találjuk a legnagyobb magyar fia, Széchenyi Béla és ifjú, szép nejének, Erdődy Hannának gyönyörű síremlékét. A piros gránitból készült, bronzdomborművekkel díszített, hatalmas szarkofágot Béla gróf emelte, a 27 évesen, kislánya születésekor elhunyt hitvese számára. Széchenyi Béla grófit, 46 évi özvegység után, 1918-ban, hön szeretett neje mellé temették.

Sírfeliratukon ez áll:

" Legyenek oly boldogok a túlvilágon, amint egymást az életben hön és hűn szerették."

A hársfasor végében kis kápolna és remeteség állott még. A mindenkori cenki remete feladata volt a kápolna őrzése, gondozása, a déli harangozás, valamint, hogy a kastélykápolna esti imáján részt vegyen, ministráljon, vasárnap a templomban az orgona fujtatását végezze. /Forrás: www.nagycenk.hu/

3. számú melléklet – Memórijáték

A múlt órán említett helyszínek (Szent Anna-tó; Louvre; firenzei Dóm; Stonehenge; nagycenki kastély) közül melyikhez kapcsolhatók az alábbi fogalmak és miért?

hársfasor; bálványosi vár; Erdődy Hanna; Merlin; 12 hattyú; *A da Vinci-kód*; kékkövek; önhordó kupola; Ieoh Ming Pei; Giotto tornya.

4. számú melléklet – Youtube linkek

A törcsvári Drakula-kastély (Drakula turizmus)

<https://www.youtube.com/watch?v=zRU8-P4PMzg>

Stonehenge – az őskori rejtély

<https://www.youtube.com/watch?v=8tPWP1fFIFc>

Italy, Firenze – a Dóm 7 perc 14-ől

<https://www.youtube.com/watch?v=iKAxgHT16bY>

A Szent Anna-tó legendája

https://www.youtube.com/watch?v=gXLisp685_g

Nagyceenk, Széchenyi kastély

<https://www.youtube.com/watch?v=xIAIXvblxOE>